

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.371/2018/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Dobák Nándor ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2018. február 23. napján kelt 27.P.21.418/2017/8. számú ítélete ellen az alperes részéről 11. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **megváltoztatja** akként, hogy a II. rendű alperes által fizetendő marasztalási összeget 100.000,- (Egyszázezer) forintra leszállítja.

Az állam terhén maradó elsőfokú eljárási illeték összegét 150.000,- (Egyszázötvenezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 11.100,- (Tizenegyezer-egyszáz) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 40.000,- (Negyvenezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A **(város 1 neve)**-i Városi Bíróságon 2009. február 19-én **(perben nem álló személy neve)** keresetet terjesztett elő hibás teljesítésre alapítottan 2.000.000,- forint javítási költség megfizetése iránt a **(cég neve)**-vel szemben, melynek üzletvezetésre jogosult belfogója a felperes volt. 2010. február 16-án kereseti kérelmét kiterjesztette a felperesre is.

A bíróság május 6-án kelt 5.P.20.098/2009/41. számú részítéletével megállapította, hogy hibás teljesítés nem történt.

A II. rendű alperes október 19-én kelt 3.Pf.21.652/2010/4. számú végzésével a részítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolásában kifejtette, amennyiben az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével és értékelésével úgy ítéli meg, hogy hiányzik a kereseti kérelem jogalapja, nem azt kell megállapítani, hogy hibás teljesítés nem történt, hanem a keresetet el kell utasítani. Döntésével ezért az elsőfokú bíróság megsértette az eljárás lényeges szabályait azon túl, hogy a részítélet indokolásában tényállást sem állapított meg és a bizonyítékokat sem értékelte. Előírta, a megismételt eljárás során tisztázni kell a kereset és a

viszontkereset tartalmát, a feleket nyilatkoztatni kell a per tárgyát képező szerződés tartalmára, majd a kereseti kérelem és az ellenkérelem korlátai között meg kell állapítani azt, hogy mire nézve kell tényállásaikat bizonyítani. Kiemelte, a bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettsége tájékoztatni a feleket a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményéről.

A **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság a megismételt eljárásban 2010. november 22-én 2011. január 11-ére tárgyalást tűzött ki, és felhívta a per felperesét a fenti másodfokú végzés 5. oldalára utalva nyilatkozat előterjesztésére, melyet a fél a tárgyalás napján tett meg írásban. A tárgyalást a bíróság elhalasztotta és ismételten felhívta a per felperesét, hogy pontosított kereseti kérelmét a másodfokú bíróság végzésének 5. oldalán megjelölt módon terjessze elő, egyértelműen és határozottan nyilatkozzon arról, hogy a felek között milyen szerződés jött létre, milyen szerződéses kötelezettségének nem tett eleget az alperes, és ehhez képest milyen igényt kíván érvényesíteni. Majd február 10-én kelt 5.P.20.098/2009/51. számú részítéletével a keresetet elutasította.

A részítéletet II. rendű alperes szeptember 20-án kelt 3.Pf.21.652/2010/4. számú végzésével ismételten hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolásában megállapította, az elsőfokú bíróság a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt iránymutatásnak teljeskörűen nem tett eleget, a kereseti kérelem és az ellenkérelem korlátai között nem tájékoztatta a peres feleket, hogy mire nézve kell tényállásaikat megtenniük és bizonyítaniuk, ahogy - a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettsége megsértésével - a jogvita eldöntése érdekében bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítás eszközeiről sem. Kitért arra is, hogy a felek nyilatkozatait sem vette fel avonatközásban, hogy közöttük milyen szerződéses jogviszony állt fenn, egymással szemben milyen kötelezettségeik, illetve jogosultságaik voltak, aminek következtében arra sem hívta fel őket a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett, hogy a szerződéses jogviszony alapján mely tényeket kellett volna bizonyítaniuk. A végzésben - a korábbihoz hasonlóan - részletes iránymutatást adott a megismételt eljárásra vonatkozóan.

A **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság 2011. november 24-én tartott az ügyben tárgyalást, melyet elhalasztott, és felhívta a per felperesét nyilatkozattételre, majd 2012. január 10-én kelt 5.P.20.98/2009/65. számú részítéletével a keresetet elutasította, egyidejűleg a viszontkereset vonatkozásában megállapította az eljárás szünetelését a Pp. 137. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

A részítélettel szembeni fellebbezés folytán eljárás II. rendű alperes október 18-án az előtte folyó eljárást a részítélet kiegészítése és kijavítása tárgyában hozott határozatok jogerőre emelkedéséig, avagy a kiegészítő ítélet elleni esetleges fellebbezés felterjesztéséig felfüggesztette. Kifejtette, az elsőfokú bíróság a részítélettel a teljes kereseti kérelem tárgyában döntést hozott, mindezek ellenére a részítélet nem határozott az illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt eljárási illeték és az állam által előlegezett szakértői díj viseléséről, valamint a rendelkező részben nyilvánvaló elírás történt a perköltség jogosultja tekintetében. A II. rendű alperes az ezután kijavított és kiegészített részítéletet a 2013. május 28-án kelt 3.Pf.20.086/2013/3. számú a részítéletével helybenhagyta.

Az iratok visszaérkezését követően a viszontkereset vonatkozásában szünetelő eljárás folytatása iránti, 2012. május 18-án előterjesztett kérelemre tekintettel a **(város 1 neve)**-i **Járásbíróság** 2013. október 1-jén tárgyalást tartott, melyet azzal halasztott el, hogy felhívta a per alpereseit, a pontosított viszontkeresetet annak bizonyítékaival együtt terjesszék elő, majd november 25-én kelt 5.P.20.283/2012/8. számú végzésével a viszontkereseti kérelmet áttenni rendelte a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező II. rendű alpereshez.

Az áttételt elrendelő végzéssel szembeni fellebbezés folytán a II. rendű alperes 2014. március 25-én kelt 3.Pkf.20.499/2014/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, az áttételt mellőzte és az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasította.

Ezt követően jelen a felperese a **(város 1 neve)-i Járásbírósággal** szemben kizárási indítványt nyújtott be a jelen kártérítési perre tekintettel, melynek alapján a Szegedi Ítéltábla a 2014. október 7-én kelt Pkk.II.20.760/2014/1. számú végzésével az eljárás lefolytatására a **(város 2 neve)-i Járásbíróságot** jelölte ki.

A felperes módosított keresetében 950.000,- forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest. Követelését arra alapította, hogy a **(város 1 neve)-i Járásbíróság** megsértette az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez, valamint a tisztességes tárgyaláshoz való jogát. Álláspontja szerint a bíróság hibázott, amikor a keresetlevelet befogadta anélkül, hogy a per felperese bizonyította volna, milyen szerződést kötött, továbbá abban is, hogy nem tájékoztatta a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. Érvelése szerint az elsőfokon eljáró bíróságnak meg kellett volna akadályoznia a felperes rosszhiszemű, perelhúzó magatartását, azt, hogy több mint három és fél évig nem jelent meg személyesen a bíróságon, és felhívásra nem nyilatkozott, hogy milyen szerződést nem teljesített. Megítélése szerint az előzetes bizonyítást a törvényi feltételeinek hiányában rendelte el, az igazságügyi szakértői véleményben feltüntetett valótlan áramfogyasztás miatt hivatalból kellett volna eljárást indítania. Sérelmezte, hogy 2013. május 28-áig csak részítélet született. Utalt arra is, a három részítélet, egy kiegészítő ítélet, a szakmailag nem indokolható áttételt elrendelő végzés, valamint az, hogy több mint három és fél évig nem jelent meg a tárgyalásokon az ellenérdekű fél, jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az eljárás észszerű időn túl, 8 év 8 hónap elteltével fejeződött be jogerősen. A viszontkereset a per elhúzásához nem járult hozzá, mivel az nem került tárgyalásra.

A II. rendű alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására irányult. Kifejtette, a bíróságnak a perbeli jogvita érdemi elbírálása során kellett abban állást foglalnia, hogy **(perben nem álló személy neve)-t** megilleti-e az általa igényelt szavatossági jog, ezért a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának hiányát nem tartotta a felperes állított jogsérelmével okozati összefüggésben állónak. A bizonyítási teherről való tájékoztatás ugyancsak az érdemi elbíráláshoz kapcsolódik, ami orvoslásra került a hatályon kívül helyező végzés folytán megismételt eljárásban. Utalt arra, hogy a hatályon kívül helyezés önmagában nem eredményezi a Pp. 2. §-ában írottak sérelmét, az előzetes bizonyítást pedig az alperesi bíróság a jogszabályi feltételek megsértése nélküli mérlegeléssel rendelte el, az nem tekinthető kirívóan súlyos jogszabálysértés mellett hozott döntésnek. Megjegyezte, a szakértői vélemény tartalma szintén a per érdemével kapcsolatos. Hivatkozott arra, hogy jelen per felperese 2010. február 16-ától alperese a **(város 1 neve)-i Járásbíróság** előtt indult pernek, ahol az 2014-ig volt folyamatban. A közel hároméves pertartam egy hasonló hibás teljesítés kapcsán indult olyan jogvitához mérten, amelyben a keresettel szemben viszontkeresetet is előterjesztettek, nem tekinthető kirívóan hosszú pertartamnak. Kérte figyelembe venni, hogy a felperes által megjelölt 8 év 8 hónapos pertartam túlnyomó része más törvényszék illetékességi területén zajlott, a felelősségi körébe ezért nem vonható, a **(város 1 neve)-i Járásbíróság** eljárásában pedig lényeges inaktív perbeli időszak nem volt, ilyenre a felperes sem hivatkozott. További álláspontja szerint a terhére kell értékelni, hogy a sérelmezett polgári perben többször is megváltoztatta ellenkérelmét és viszontkeresetét, amellyel maga is hozzájárult az eljárás időtartamához. Vitatta a kártérítési igény összecszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest 500.000,- forint megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában elsődlegesen rámutatott, mivel a kereset vonatkozásában 2013. május 28-án jogerős részítélet született, a kereseti kérelem keretén belül a viszontkeresetre vonatkozó eljárás folyamatban lététől függetlenül vizsgálendő a Pp. 2. § (1) bekezdésében rögzített alapvető jogok sérelme. Kifejtette, a Bszi. 2. § (1) bekezdéséből és 7. §-ából, valamint a Pp. 229. § (1) bekezdéséből következően az ügyben hozott jogerős ítélet végleges döntéssé válása folytán annak jogszabálysértő voltára a Pp. szabályainak megsértése okából nem lehet hivatkozni. Nem állapította meg ezért a Pp. 2. § (1) bekezdése szerinti jogsérelmet a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának szükségessége, az előzetes bizonyítás törvényi feltételek hiányában való elrendelése, a bizonyítási teherről szóló tájékoztatás elmulasztása és az igazságügyi szakértői véleményben feltüntetett áramfogyasztás miatti eljárás hivatalbóli kezdeményezésének elmaradása kapcsán. Rámutatott, a per tisztességes lefolytatásához való jog a bírósággal szemben részben azt a követelményt támasztja, hogy a pervezetés a Pp. előírásainak megfelelően. Így ha az ügy az eljárási szabályok szerint érdemben tárgyalható, illetőleg a keresetről és járulékairól döntés hozható, de az eljáró bíróság az ügy érdemében nem tárgyal, vagy a keresetről, annak járulékairól nem hoz döntést, azzal megsérti a félnek az eljárás tisztességes lefolytatásához, egyúttal a per észszerű időn belüli befejezéséhez való jogát is. Álláspontja szerint a részítéletek meghozatalát követően a fellebbezések elbírálásától függetlenül a viszontkeresetet érdemben tárgyalni kellett volna, mely azonban csak a harmadik részítéletet helybenhagyó részítéletnek az elsőfokú bíróságra történő megérkezését követően történt meg. Így a 2011. február 10-2013. július 17. közti időszak inaktívnak minősül, amely megalapozza a felperesnek a per észszerű időn belüli befejezéséhez való jogának sérelmét. Megállapította továbbá ugyanezen alapvető jog sérelmét azzal kapcsolatban, hogy az alapperben a második részítélet hatályon kívül helyezésére azért került sor, mert a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt iránymutatásoknak az elsőfokú bíróság maradéktalanul nem tett eleget. Ez ugyanis azt eredményezte, hogy a kereseti kérelem vonatkozásában a pertartam majdnem egy évvel növekedett. Ugyancsak megállapította a jog megsértését amiatt, hogy az alapperben az elsőfokú bíróság a harmadik részítéletében olyan járulékos kérdésről nem döntött, ami meghozható lett volna és amely miatt a másodfokú bíróság a fellebbezést elbírálni nem tudta, a részítélet kiegészítésre szorult. Ez a részítélettel szembeni fellebbezés elbírálásának időtartamát, ezzel a pertartamot is növelte. Kifejtette, a Pp. 2. § (3) bekezdése az ugyanezen § (1) bekezdésében meghatározott alapvető jogok megsértése esetén vélelmet állít fel amellet, hogy ilyen esetben méltányos elégtétellel ellensúlyozható hátrány következik be. Mindezek alapján kötelezte a II. rendű alperest kártérítés megfizetésére. Összegének meghatározása során az elsőfokú ítéletben megállapított alapjogi sérelmeket vette figyelembe.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan hatályon kívül helyezését kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást nem állapította meg teljeskörűen, a peres eljárást jogerősen befejező határozatra vonatkozó adatokat nem vizsgálta, nem tisztázta, hogy a jogvita tárgyára, természetére, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeire figyelemmel megállapítható-e az észszerű időn belül történő befejezéshez fűződő jog sérelme. Megítélése szerint a viszontkereset érdemi tárgyalásának késedelme miatt nem állapítható meg az állított alapjogi sérelem. Álláspontja az volt, az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelem korlátain, amikor felperesi tényelődás hiányában vizsgálta, hogy az érintett per elsőfokú bíróságának eljárása mennyiben felelt meg a felperes által tényszerűen nem sérelmezett eljárási és anyagi jogi szabályoknak, ezért az elsőfokú ítélet az ügy érdemi elbírálására kiható módon jogszabálysértő. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság úgy értékelte, az eljárási szabályok megsértése automatikusan megvalósítja a Pp. 2. § (1) és (2) bekezdésében írott ügyféli alapjogok

sérelmét. Nem tartotta megalapozottnak a részítélet hatályon kívül helyezését követő eljárási szabálysértésre, illetve a részítélet kiegészítésének szükségére tett megállapítást. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hozzájárult-e és mennyiben a felperes magatartása, mulasztása a per elhúzódásához. Ekörben kiemelte, a periratok alapján az állapítható meg, hogy a felperes az eljárás során perbeli nyilatkozatait mind az ellenkérelem, mind a viszontkereset vonatkozásában számos esetben megváltoztatta, a bíróság hiánypótlásra, nyilatkozat pontosításra vonatkozó felhívásainak nem, illetve nem határidőn belül vagy nem teljeskörűen tett eleget, mely mulasztásai a pertartam alakulásához nagymértékben hozzájárultak, így eredményesen nem érvényesíthet igényt a Pp. 2. § (3) bekezdésére alapítottnak. Utalt arra, az elsőfokú ítélet nem tartalmazza, hogy milyen körülményeket értékelve, milyen mérlegelés alapján határozta meg a kártérítés összegét.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéleti rendelkezéseinek helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, az elsőfokú ítélet megalapozott, teljeskörűen feltárt tényállás alapján helyes jogi következtetést vont le.

A fellebbezés **részben alapos.**

Az ítélet tábla a **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság 5.P.20.098/2009. és 5.P.20.331/2014. számú ügyének iratai alapján a tényállást a következőkkel egészíti ki:

A **(város 1 neve)**-i Városi Bíróságon indult perben jelen per felperesének a perbevonását megelőzően a **(cég neve)** viszontkeresetet terjesztett elő elmaradt munkadíj és az emiatt keletkezett kára megtérítése iránt. A felperes (ott II. rendű alperes) 2010. március 2-án ezzel megegyező tartalmú viszontkeresetet nyújtott be, majd március 30-án előadta, hogy viszontkeresete tárgyában egyelőre jogfenntartással él, és a **(cég neve)** viszontkeresetét tartja fenn maradéktalanul. 2011. január 11-én már azt a nyilatkozatot tette, hogy akkor tudja pontosan előterjeszteni a viszontkeresetét, ha a másik fél a másodfokú bíróság felhívásának mindenben megfelelő kereseti kérelmet nyújt be. 2013. október 1-jén pedig bejelentette, hogy teljeskörű, pontosított viszontkeresetet 15 napon belül fog előterjeszteni. Ez október 17-én történt meg munkadíj, kieső jövedelem megtérítése, valamint jóhírnév, emberi méltóság és egészséghez való jog megsértése miatti nemvagyoni kártérítés iránt.

A **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság első részítéletének hatályon kívül helyezését követően **(perben nem álló személy neve)** (ott felperes) 2011. január 11-én érkezett előkészítő iratában előadta, hogy komplett hőszivattyús fűtési rendszer kivitelezésére jött létre a perbeli szerződés a Ptk. 401. §-a szerint. A második részítélet hatályon kívül helyezését követő bírói felhívásra - a 2012. január 10-i tárgyalást megelőző beadványában - ugyanilyen tartalmú nyilatkozatot tett azzal, hogy a vállalat magában foglalta a kiviteli terv elkészítését is.

A harmadik részítélet elleni fellebbezés folytán első alkalommal 2012. április 30-án, majd második alkalommal 2013. január 16-án érkeztek meg az iratok jelen per II. rendű alpereséhez.

A tényállás ezen felüli kiegészítése, további feltárása nem volt szükséges, mert ebben a perben csak az alperesi törvényszék, illetve a szervezeti egységeként működő érintett járásbíróság eljárása vizsgálható, más bíróságé nem, és egyebekben a kereset jogerős elbírálásáig az eljárás kizárólag a II. rendű alperes, valamint járásbírósága előtt folyt.

Az ítélet tábla felülbírálati jogköre kapcsán lényeges ugyanakkor, hogy a másodfokú eljárás tárgyát már nem képezték a per észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmén túlmenő felperesi hivatkozások, mert az elsőfokú ítélet azokat érintő megállapításait a fellebbezés nem érintette.

A jogvita elbírálására a felperes perbevonásakor hatályos Pp. (1952. évi III. tv.) 2. § (1) és (3) bekezdéseit kell alkalmazni, mivel a felperes a követelésének ténybeli alapjaként a módosítás 2014. március 15-i hatályba lépése előtt kezdődött és túlnyomórészt még akkor folyt bírósági eljárásra hivatkozott.

A Pp. 2. § (1) bekezdése értelmében a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. E kötelezettség elmulasztásához a jogalkotó a kártérítés jogkövetkezményét fűzte, vagyis a felsorolt eljárási alapjogsérelmek közvetlenül - a személyhez fűződő jogok következményes megsértésének hiányában is - maguk után vonhatják mind a vagyoni, mind a nemvagyoni kártérítés szankcióját. Ez egyben azt is jelenti, hogy az e jogalapon előterjesztett kárigényekre alkalmazni kell a bírósági jogkörben okozott károkra irányadó speciális [Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 349. § (1) és (3) bekezdés], valamint a deliktális kárfelelősség általános (Ptk. 339. § (1) bekezdés) szabályait, mely feltételek együttes megvalósulása szükséges az eredményes igényérvényesítéshez. Egységes a bírói gyakorlat abban is, hogy még az esetlegesen megvalósult jogszabálysértésnek is súlyosnak, mérlegelés alapján hozott döntésnél pedig a mérlegelésnek kell kirívóan okszerűtlennek kell lennie ahhoz, hogy kártérítésre alapot adjon.

Az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta a II. rendű alperes és annak járásbírósága teljes eljárását a per észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jog sérelmére alapított kérelem tekintetében. Ennek során valamennyi eljárási körülmény a mérlegelés körébe vonható, figyelemmel a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglaltakra is. E jog megsértésére alapított igény esetében a ténybeli alap az, hogy a per észszerű időn belül nem fejeződött be, amit a felperesnek önmagában elegendő megjelölnie, nem szükséges - de nem is kizárt - azon eljárási cselekményeket vagy mulasztásokat részleteznie, amelyek miatt álláspontja szerint a per nem észszerű időn belül fejeződött be, ezért nem sért tehát jogszabályt a bíróság, ha általa nem hivatkozott körülményt is a mérlegelés körébe von. A jelen esetben viszont az elsőfokú bíróság a felperes által is megjelölt körülményeket értékelt az észszerű időn belüli befejezés vizsgálata során: módosított keresetében sérelmezte a hatályon kívül helyezéseket, a részítélet kiegészítésének szükségességét és azt is, hogy a viszontkeresetet az alperes járásbírósága nem tárgyalta.

Az ítéletábra nem ért egyet viszont az elsőfokú bírósággal az inaktív időszakok tartamát illetően. A kereset elbírálása kapcsán helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az érintett pertartam 2010. február 16-ától számítandó, mivel a felperes ettől az időponttól alanya a peres eljárásnak. Ez azt jelenti, hogy csak az ezt követő körülmények alapozhatják meg jogsérelmeit. Ezen felül lényeges, hogy a keresetről három részítélet döntött, melyek közül kettő esetében történt hatályon kívül helyezés is. A jogorvoslat intézményéből következik az olyan döntés meghozatalának a lehetősége, amely a megalapozott döntés érdekében az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja (Pp. 252. § (3) bekezdés), ami az eljárás időtartamát szükségszerűen növeli. A részítélet azonban második alkalommal azért lett hatályon kívül helyezve, mert a másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy az elsőfokú bíróság a korábbi hatályon kívül helyező végzésben szereplő iránymutatásnak maradéktalanul nem tett eleget, vagyis lényeges eljárási szabálysértés miatt (Pp. 252. § (2) bekezdés). Az újólapon megismételt eljárásban a bíróság felhívására az alperes felperese egy rövidebb nyilatkozatot tett, melynek tartalma lényegében megegyezett korábbi írásbeli nyilatkozatával, továbbá sor került egy tanú meghallgatására. Az ezt követően meghozott elsőfokú részítéletet a II. rendű alperes már helybenhagyta, a keresetet érdemben elbírálhatónak találta. Az eljárás megismétlésére csak szűkebb körben volt szükség, nagyterjedelmű bizonyítást nem kellett lefolytatni. A hatályon kívül helyezés miatt így a 2011. február 10. és

szeptember 20. közötti időtartam az, amely indokolatlanul növelte a pertartamot. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a II. rendű alperes járásbíróháza az időben harmadik részítéletében nem rendelkezett a meg nem fizetett illetékről és az előlegezett szakértői költségről, határozatának rendelkező része pedig a félnek járó perköltség tekintetében elírást tartalmazott. E hiányosságokat a másodfokú eljárásban a II. rendű alperes észlelte, melyre tekintettel a 2012. október 18-i tárgyaláson a kiegészítésről és kijavításról szóló döntés jogerőre emelkedéséig az eljárást felfüggesztette. Emiatt a pertartam szintén indokolatlanul növekedett a harmadik részítélettel szembeni fellebbezés miatti két felterjesztés, azaz a 2012. április 30. és 2013. január 16. közötti időtartammal.

A felperes az alapperben 2010. március 2-án nyilatkozott arról, hogy a per I. rendű alperesével egyező viszontkeresetet terjeszt elő, majd március 30-án jogfenntartást jelzett, míg 2011. január 11-én azt adta elő, ha az alapper felperese előterjeszti a nyilatkozatát, akkor tudja viszontkeresetét pontosan meghatározni. Végül a részítélet jogerőre emelkedése után, 2013. október 17-én nyújtotta be részletesen kimunkált, határozott viszontkeresetét, melyben szereplő igényeit korábban nem érvényesítette. A jogerős részítélet meghozatalát megelőzően tehát nem volt olyan viszontkeresete, amely érdemben tárgyalható lett volna, eddig az időpontig ezért az alapper elsőfokú bíróságát ezzel összefüggésben mulasztás nem terheli. 2013. november 25-én azonban a viszontkereset áttételéről rendelkezett, a végzést a II. rendű alperes 2014. március 25-én hatályon kívül helyezte, mivel a követelés kizárólag személyhez fűződő jogok megsértésén alapuló kártérítésre irányult objektív szankciók nélkül, melyre tekintettel elbírálása járásbíróházi hatáskörébe tartozik. Ennek kapcsán lényeges, hogy a személyhez fűződő jogok megsértéséből eredő követelésekre vonatkozó hatásköri szabályok egyértelműek. Az indokolatlan áttétel miatt így a viszontkereset tekintetében négy hónapig nem történt érdemi intézkedés, ami ugyancsak inaktív időszaknak minősül.

A fentiek szerinti inaktív időtartamok esetében a felperes közrehatása nem állapítható meg, azok bírósági eljárási cselekmények következményei.

Mindezek alapján összességében a pertartam 19 hónappal és 26 nappal növekedett indokolatlanul, mely a II. rendű alperes és a szervezeti egységeként működő érintett járásbíróház előtti eljárás teljes idejéhez képest már olyan mértékű, amely megalapozza a per észszerű időn belüli befejezéséhez, illetve a perek tisztességes lefolytatásához fűződő alapjogok megsértésének megállapítását. Ez azzal a következménnyel is jár, hogy a felperest méltányos elégtételt nyújtó kártérítés illeti meg.

A kártérítés összegének meghatározásakor értékelni kell, hogy az eljárás elhúzódása önmagában a félnek kellemetlenséget, bizonytalanságérzetet, a jogszolgáltatáshoz fűződő bizalmának meggyengülését eredményezi. Figyelembe kell venni, hogy a kereset pertartamából az inaktív időszak az egyharmadot kicsivel meghaladja, míg a viszontkereset esetében rövidebb, továbbá hogy a követelt összeg nem volt kiemelkedően magas követelés. De mérlegelési szempont az is, hogy a felperes az alapperben alperes volt. Mindezek alapján 100.000,- forint az az összeg, amely méltányos elégtétel biztosítására (Ptk. 355. §) alkalmas, ezért az ítélet tábla a marasztalás összegét leszállította.

Észlelte ugyanakkor, hogy az állam terhén maradó meg nem fizetett eljárási illeték összegét az elsőfokú bíróság nem a pertárgyértékhez igazodóan határozta meg. A felperes legutolsó keresetmódosítása előtt a kereseti kérelmét 2.000.000,- forintra emelte fel, melyre tekintettel ez a pertárgy értéke, ezáltal az illeték alapja [1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 39. § (1) bekezdés, 42. § (1) bekezdés a) pontja]. Szükségessé vált ezért az állam terhén maradó illeték összegének 150.000,- forintra történő felemelése.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A nagyobb részben megalapozott II. rendű alperesi fellebbezés következtében a felperes köteles a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján peresztessége arányában a II. rendű alperes másodokú eljárási költségét megtéríteni, amely a megjelenés költségén alapul, munkadíjat nem tartalmaz.

A felperes teljes személyes költségmentessége és II. rendű alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték (Itv. 46. § (1) bekezdés) az állam terhén marad [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és 14. § Itv. 5. §].

Szeged, 2018. november 16.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
táblabíró